

Bijzonder sperwergedrag

Helen Goote

Koninginnedag 2011. Een stralende dag waarop het ongekend rustig is in de bossen omdat Jan en Alleman z'n vrije dag liever besteed met rondlopen op vrijmarkten en kermissen. Fluitend ben ik op weg naar een bosperceel met fijnsparren waar al jaren achtereen een sperwepaartje broedt. Bij eerdere bezoeken aan dit gebied heb ik aan verspreid voorkomende plukveertjes en kalkstrepen kunnen zien dat de Sperwers ook dit jaar plannen hebben daar te gaan broeden. Het nest heb ik nog niet gevonden.

Ik ben nog maar net het fijnsparrenbosje binnengewandeld of ik hoor de roep van het sperwermannetje. Terwijl ik probeer hem in het oog te krijgen, doemt ineens het sperwervrouwje op. Ze vliegt in de richting van het roepende mannetje. Even is het een gekek van jewelste waarna het abrupt stil wordt en het vrouwje met prooi bij haar man wegvliegt. Ze komt mijn kant op. Hoewel ze mij levensgroot ziet staan, wijzigt ze haar koers niet en landt met de prooi in haar klauwen op een tak hooguit vier meter bij mij vandaan. Met ingehouden adem en zonder een vin te verroeren kijk ik naar wat er gebeurt. De onthoofde koolmees die ze in haar klauwen beet houdt begint ze te plukken, en hoe. In een rap tempo ontdoet ze de vogel van zijn verenkleed, ontelbare koolmeesveertjes dwarrelen van haar zitplaats omlaag. Slechts een enkele keer houdt ze stil om mij even gade te slaan, maar dan plukt ze onverminderd voort. Al snel begint ze te eten. Ze trekt stukjes vlees van de mezenbotjes af, heft bij het doorslikken haar kop op en kijkt dan mijn kant op. Een kwartier is ze zo bezig met haar prooi, al die tijd sta ik er doodstil bij te kijken. Dit vrouwje lijkt beslist geen hinder te ondervinden van dat standbeeld vlakbij haar.

Het enige dat na vijftien minuten eten van de koolmees rest, is een pootje waaraan een klein hompje mezenvlees bungelt. Ze houdt het geklemd in haar klauw en kijkt ernaar. Kennelijk heeft ze genoeg gegeten, want ze begint er met haar poten op te stampen. Dan ineens vliegt ze ermee op en verhuist naar de fijnspar ernaast. Daar hipt ze naar het einde van de tak die uitloopt in een wirwar van kleine, dode takjes. En daarin, in dat takkenestje dropt ze het restant van de koolmees! Met haar poten stampt ze er nog even op, waarna ze haar snavel gebruikt om het toe te dekken en gaat er vervolgens vandoor. Is het al bijzonder dat ze mij in haar nabijheid tolereert, het verstoppert van de prooi vind ik helemaal een unieke waarneming, dergelijk gedrag (in het Engels *caching* geheten) heb ik bij Sperwers nog nooit eerder gezien.

Een paar dagen later, op 5 mei, beleef ik met dit sperwervrouwje opnieuw een moment om nooit te vergeten. Net als die 30e april kom ik ook dit keer het sparrenbosje binnen op het moment dat het mannetje luid zit te roepen. Ik hoor hem niet alleen, ik zie hem nu ook zitten, met een prooi voor het sperwervrouwje. Zij vliegt op zijn geroep weliswaar van haar nest af, maar niet om de prooi over te nemen. Tot mijn verbazing gaat ze een heel andere kant op, sterker nog, ze komt regelrecht op mij afvliegen en

scheert over mijn hoofd naar een fijnspar achter mij. Ze landt op een lage tak, loopt door tot het einde en pakt een dun zijtakje met haar snavel beet. Ze rukt eraan, het takje knapt af en met het nestmateriaal in haar snavel vliegt ze weer over mij heen naar haar nest. Al die tijd vliegt het mannetje roepend rond met de prooi, maar zij reageert niet op hem en gaat gewoon door met de opbouw van haar nest. Nog tweemaal gaat ze takkenmateriaal halen voor haar nest. Pas na tien minuten staakt ze de nestbouw en gaat haar prooi ophalen bij het mannetje.

Krulgelukkig ben ik met dit sperwervrouwkje dat zo zich totaal niet schuw gedraagt tegenover mij. Ik verheug me dan ook op het broedseizoen waarin ik vast volop kan genieten van meer bijzondere waarnemingen. Maar helaas, het pakt anders uit. Begin juni merk ik dat er iets niet goed gaat in het broedgebied. Op de vaste plukplaatsen liggen geen verse veertjes, ik zie haar staart niet meer boven het nest uitsteken, nergens nog kalk. Dit beeld herhaalt zich bij mijn volgende bezoeken. Wat er mis is gegaan, weet ik niet. Van de Sperwers was en is geen spoor meer. Het hoort erbij, nesten die mislukken, maar ik voel me er altijd verdrietig van. Vooral dit sperwervrouwkje had mijn hart gestolen. Als ik dit schrijf, half juli, heb ik haar nog altijd niet teruggezien. Maar, ik blijf het sparrenbosje bezoeken, ook buiten het broedseizoen. Wie weet komen we elkaar op een dag zomaar weer tegen.

Summary

Goote H. 2011. Caching of a Sparrowhawk *Accipiter nisus*. De Takkeling 19: 213-214.

From close quarters, a female Sparrowhawk was observed feeding on a Great Tit *Parus major* on 30 April 2011. When almost the entire prey was consumed, she took a leg with still some flesh attached to a nearby Norway spruce *Picea abies*, where she hid the prey remain between dense twigs at the end of a branch, using her feet and bill to cover up.

Adres: Driftweg 235, 1272 AD Huizen, h.goote@planet.nl